

УДК 581.526

DOI 10.31654/2786-8478-2023-BN-2-18-25

Лобань Л. О.

кандидат біологічних наук, доцентка кафедри біології
 Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
 loban2007@ukr.net
 orcid.org/0000-0001-7717-3602

РАРИТЕТНА СКЛАДОВА ФЛОРИ РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ БАСЕЙНУ РІЧКИ УДАЙ

Стаття інформує про перелік рідкісних видів рослин басейну річки Удай регіонального рівня (Полтавська та Чернігівська область). Встановлено, що сучасний список регіонально рідкісних видів рослин досліджуваного регіону складає 109 видів. Серед них найчисельнішою є група видів, що належить до відділу Magnoliophyta – 99 видів (90,75 %), також представлені відділи Pinophyta, Lycoperidophyta, Equisetophyta та Polypodiophyta. За природоохоронним статусом, серед видів переважає група «рідкісні» (78; 71,5 %) та група «вразливі» (24; 22 %).

*Стан охопленості охороною популяцій рідкісних видів, засвідчує про те, що більшість популяцій регіонально рідкісних видів досліджуваного регіону охоплені охороною. Вони охороняються на територіях об'єктів природно-заповідної мережі Чернігівської та Полтавської областей. Еталонними територіями збереження популяцій регіонально рідкісних видів басейну є такі об'єкти: Національні природні парки «Ічнянський» та «Пирятинський», заказники загальнодержавного значення «Дорогинський» (Прилуцький р-н) та «Червонобережжя» (Пирятинський р-н).
Ключові слова: басейн, регіонально рідкісні види, природоохоронні об'єкти.*

Вступ. Одним із найважливіших напрямів реалізації концепції стійкого розвитку є вирішення проблеми збереження біорізноманіття. У Ріо-де-Жанейро на історичній конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.) дана проблема набула стратегічної мети розвитку людства. Конвенція про біорізноманіття стала одним із п'яти документів, що були прийнятими на конференції (Конвенція). Це пов'язано зі зростанням антропогенного впливу, який призвів до трансформації природного середовища. Охорона біорізноманіття здійснюється на трьох рівнях: міжнародному, державному та регіональному.

Формулювання мети статті. Вивчення сучасного складу рідкісних видів екосистем є важливим завданням сьогодення. Для оцінки раритетного показника регіонального рівня флори басейну річки Удай було проаналізовано оновлені Переліки регіонально рідкісних видів рослин Чернігівської та Полтавської областей [6, 7]. В результаті отримано кількісний показник раритетної складової флори даного рівня охорони досліджуваної території.

Методи та організація дослідження. При складанні списку раритетної компоненти флори судинних рослин басейну р. Удай регіонального рівня охорони було проаналізовано власні дані, літературні дані та дані Гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г.Холодного НАН України (КНУ), переліки видів Додатку I Бернської конвенції, списки регіонально рідкісних видів рослин, які охороняються в Чернігівській та Полтавській областях. Описи видів проводилися за відповідними загальноприйнятими геоботанічними методиками.

Результати досліджень та їх обговорення. Перше видання «Червоної книги УРСР» (1980) співпало з появою і регіональних списків рідкісних рослин і тварин різних областей України. Серед областей, які першими їх запропонували були Луганська та Донецька. Регіонально рідкісні рослини – є цінною раритетною компонентою флори будь-якого регіону. Популяції видів цього рівня охорони потребують постійного моніторингу, адже вони часто є досить вразливими, зростаючи на ділянках, де відмічається значний антропогенний вплив.

Перелік регіонально рідкісних видів рослин Чернігівської області, які не занесені до Червоної книги України, але підлягають охороні, включав 50 видів і був затверджений у 2000 р. Дуже важливо, що у 2018 р. відбулося його оновлення і список видів зріс до 105. Перелік регіонально рідкісних видів рослин Полтавської області нараховує 158 видів і був затверджений у 2005 р. Чисельна кількість видів перерахованих Переліків сигналізує про те, що умови довкілля та, особливо, антропогенний чинник негативно впливають на стан популяцій рослин цієї категорії. Все це і обумовило здійснити аналіз сучасного складу раритетної складової флори регіонального рівня басейну річки Удай [1].

Досліджувана територія розташована в межах двох областей – $\frac{3}{4}$ площі у південних районах Чернігівської області (Прилуцький, Ніжинський р-ни), $\frac{1}{4}$ – у північних районах Полтавської області (Пирятинський р-н). Згідно з геоботанічним районуванням УРСР (2003) [2] територія басейну річки Удай належить до складу Східноєвропейської лісостепової провінції та двох округів: Лівобережнодніпровського (північна, західна та південно-західна частини) і Полтавського (східна та південно-східна частини).

Слід відмітити, що регіон досліджень характеризується високим відсотком площі з природною рослинністю та багатим фітоценофондом різних типів рослинності. Особливо цінними у соціологічному аспекті є достатньо багата видами раритетна складова флористичного комплексу.

Дослідження популяцій рідкісних видів басейну річки Удай нами здійснювалось протягом останніх двадцяти років (2000–2023 рр.). Для отримання інформації було проаналізовано результати власних наукових експедиційних досліджень, літературні дані, фонди Гербарію Інституту ботаніки НАН України (KW) та Гербарію Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

В ході аналізу нами було виявлено 109 видів судинних рослин із сучасних Переліків регіонально рідкісних рослин Чернігівщини та Полтавщини, що відповідно становить 55,09 % (61 вид із 105) та 46,8% (74 види із 158) від загальної їх кількості за Переліками областей [6; 7].

Список рідкісних видів рослин, які підлягають охороні на регіональному рівні на території басейну р. Удай та категорії, на які вони поділяються, в залежності від стану та ступеня загрози для їх популяцій наведені у таблиці (таблиця 1) [6; 7].

Таблиця 1

Перелік регіонально рідкісних видів рослин басейну річки Удай

№	Назва виду	Перелік регіонально рідкісних видів рослин Чернігівської обл.	Перелік регіонально рідкісних видів рослин Полтавської обл.	Бернська конвенція Додаток
1	2	3	4	5
1.	<i>Aconitum lasiostomum</i> Rchb.	р	-	
2.	<i>Aconitum nemorosum</i> M. Bieb. Ex Rchb.	-	р	
3.	<i>Adenophora lilifolia</i> (L.) Ledeb. ex. A. DC.	р	р	+
4.	<i>Adonis vernalis</i> L. *	-	р	
5.	<i>Anemone nemorosa</i> L.	вр	-	
6.	<i>Anemone sylvestris</i> L.	р	р	
7.	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.	р	-	
8.	<i>Astragalus dasyanthus</i> Pall. *	-	ЗН	
9.	<i>Calla palustris</i> L.	-	ЗНКЛ	
10.	<i>Campanula cervicaria</i> L.	р	-	
11.	<i>Campanula bononiensis</i> L.	вр	-	
12.	<i>Campanula latifolia</i> L.	р	-	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
13.	<i>Campanula persicifolia</i> L.	-	р	
14.	<i>Caragana arborescens</i> Lam.	-	р	
15.	<i>Carex brizoides</i> L.	р	-	
16.	<i>Carex disticha</i> Huds.	р	-	
17.	<i>Carex dioica</i> L. *	-	вр	
18.	<i>Carex hartmanii</i> Cajand.	р	-	
19.	<i>Carex juncella</i> (Fr.) Th. Fr.	р	-	
20.	<i>Carex montana</i> L.	р	-	
21.	<i>Carex secalina</i> Willd. ex Wahlenb. *	-	р	
22.	<i>Centaureum erythraea</i> Rafn	р	-	
23.	<i>Centaurea sumensis</i> Kalen.	-	р	
24.	<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench	-	р	
25.	<i>Cerasus fruticosa</i> (Pall.) Woronow	р	р	
26.	<i>Chimaphila umbellata</i> (L.) W.Barton	вр	вр	
27.	<i>Chrysosplenium alternifolium</i> L.	-	вр	
28.	<i>Comarum palustre</i> L.	-	вр	
29.	<i>Convallaria majalis</i> L.	-	р	
30.	<i>Corydalis cava</i> (L.) Schweigg. et Koerte	-	р	
31.	<i>Corydalis intermedia</i> (L.) Mérat	р	-	
32.	<i>Corydalis marschalliana</i> (Pall. ex Willd.) Pers.	-	р	
33.	<i>Crataegus ucrainica</i> Pojark.	-	р	
34.	<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	р	-	
35.	<i>Dentaria bulbifera</i> L.	р	р	
36.	<i>Dentaria quinquefolia</i> M. Bieb.	-	р	
37.	<i>Dianthus eugeniae</i> Kleopow	-	вр	
38.	<i>Dianthus stenocalyx</i> Jus.	р	-	
39.	<i>Digitalis grandiflora</i> Mill.	р	р	
40.	<i>Dracocephalum ruyschiana</i> L. *	-	вр	+
41.	<i>Dryopteris affinis</i> (Lowe) Fraser-Jenkis	вр	-	
42.	<i>Dryopteris cristata</i> (L.) A. Gray	вр	вр	
43.	<i>Equisetum hyemale</i> L.	р	р	
44.	<i>Eriophorum gracile</i> W.D.J. Koch	-	ЗН	
45.	<i>Eriophorum vaginatum</i> L.	р	-	
46.	<i>Fragaria moschata</i> (Duchesne) Weston	р	р	
47.	<i>Galeobdolon luteum</i> Huds.	-	р	
48.	<i>Gentiana pneumonanthe</i> L.	-	р	
49.	<i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newman	ЗН	-	
50.	<i>Hippuris vulgaris</i> L. (<i>H.lanceolata</i> Retz.)	р	-	
51.	<i>Hepatica nobilis</i> Schreb.	р	-	
52.	<i>Hyacinthella leucopheae</i> (C.Koch) Shur	-	р	
53.	<i>Hypericum montanum</i> L.	ЗН	-	
54.	<i>Inula helenium</i> L.	р	р	
55.	<i>Iris hungarica</i> Waldst. et. Kit.	р	р	+
56.	<i>Iris sibirica</i> L. *	-	р	
57.	<i>Juniperus communis</i> L.	р	-	
58.	<i>Jurinea charcoviensis</i> Klokov	-	р	+
59.	<i>Lathyrus pannonicus</i> (Jacq.) Garcke	-	р	
60.	<i>Linaria dulcis</i> Klokov	-	р	
61.	<i>Linum perenne</i> L.	-	р	
62.	<i>Lycopodium clavatum</i> L.	-	р	
63.	<i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.) Tod.	вр	-	
64.	<i>Majanthemum bifolium</i> (L.) F.W.Schmidt	-	вр	
65.	<i>Menyanthes trifoliata</i> L.	вр	р	
66.	<i>Muscari neglectum</i> Guss.	-	р	
67.	<i>Monotropa hypopitys</i> L.	-	р	
68.	<i>Naumburgia thyrsoflora</i> (L.) Rchb.	-	р	
69.	<i>Nymphaea alba</i> L.	р	р	
70.	<i>Nymphaea candida</i> J. et C. Presl	р	р	
71.	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L.	вр	вр	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
72.	<i>Orthilia secunda</i> (L.) House	-	вр	
73.	<i>Ostericum palustre</i> (Besser) Besser	р	-	+
74.	<i>Oxycoccus palustris</i> Pers.	зн	-	
75.	<i>Parnassia palustris</i> L.	р	р	
76.	<i>Pedicularis kaufmannii</i> Pinzg.	-	р	
77.	<i>Phlomis tuberosa</i> L.	р	-	
78.	<i>Polypodium vulgare</i> L.	-	вр	
79.	<i>Potentilla alba</i> L.	вр	р	
80.	<i>Potentilla erecta</i> (L.) Raeusch.	-	р	
81.	<i>Primula veris</i> L.	р	р	
82.	<i>Prunus spinosa</i> L.	р	-	
83.	<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	р	р	
84.	<i>Pulmonaria angustifolia</i> L.	р	-	
85.	<i>Pulmonaria mollis</i> Wulfen ex Hornem.	р	-	
86.	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. *	-	р	+
87.	<i>Polypodium vulgare</i> L.	-	вр	
88.	<i>Pyrola minor</i> L.	вр	вр	
89.	<i>Pyrola rotundifolia</i> L.	-	вр	
90.	<i>Rubus saxatilis</i> L.	-	р	
91.	<i>Salix myrsinifolia</i> Salisb.	р	-	
92.	<i>Sanguisorba officinalis</i> L.	-	р	
93.	<i>Scilla bifolia</i> L.	р	р	
94.	<i>Scilla siberica</i> Haw.	р	р	
95.	<i>Scolochloa festucacea</i> (Willd.) Link	р	-	
96.	<i>Secale sylvestre</i> Host	-	р	
97.	<i>Sedum sexangulare</i> L.	р	-	
98.	<i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. & et C.B.Lehm.	вр	-	
99.	<i>Serratula coronata</i> L.	-	р	
100.	<i>Sparganium minimum</i> Wallr.	-	вр	
101.	<i>Tragopogon ucrainicus</i> Artemcz.	-	р	
102.	<i>Utricularia minor</i> L. *	-	вр	+
103.	<i>Utricularia vulgaris</i> L.	р	р	
104.	<i>Valeriana officinalis</i> L. або <i>V.dioica</i> L. (<i>V.exaltata</i> J.C.Mikan)	р	р	
105.	<i>Veratrum lobelianum</i> Bernh.	-	р	
106.	<i>Veratrum nigrum</i> L.	вр	р	
107.	<i>Vinca minor</i> L.	р	р	
108.	<i>Viola sieheana</i> W.Beck. (<i>V. stagnina</i> Kit.)	р	-	
109.	<i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimmer	н	-	
	Всього	61	74	6

* – вид, що охороняється на державному рівні (Червона книга України); природоохоронний статус виду (н – неоцінений, р – рідкісний, вр – вразливий, зн – зникаючий, знкп – зниклі).

Аналізуючи представленість популяцій регіонально рідкісних видів даної групи на територіях природнозаповідного фонду (далі ПЗФ) досліджуваного регіону можна зробити висновок, що стан охопленості охороною популяцій рідкісних видів, засвідчує про те, що більшість популяцій видів охоплені охороною. Найбільша кількість охороняється на територіях об'єктів ПЗФ Чернігівської та Полтавської областей. Еталонними територіями збереження популяцій регіонально рідкісних видів басейну річки Удай є такі об'єкти: Національні природні парки «Ічнянський» (далі ІНПП) та «Пирятинський» (далі ПНПП), заказники загальнодержавного значення «Дорогинський» (Прилуцький р-н) та «Червонобережжя» (Пирятинський р-н). Але є ряд видів, що не охоплені охороною на території басейну. Тому для забезпечення охорони ценопопуляцій цих рідкісних видів необхідно створити ряд нових об'єктів природно-заповідної мережі Чернігівської та Полтавської областей (рис. 1, 2).

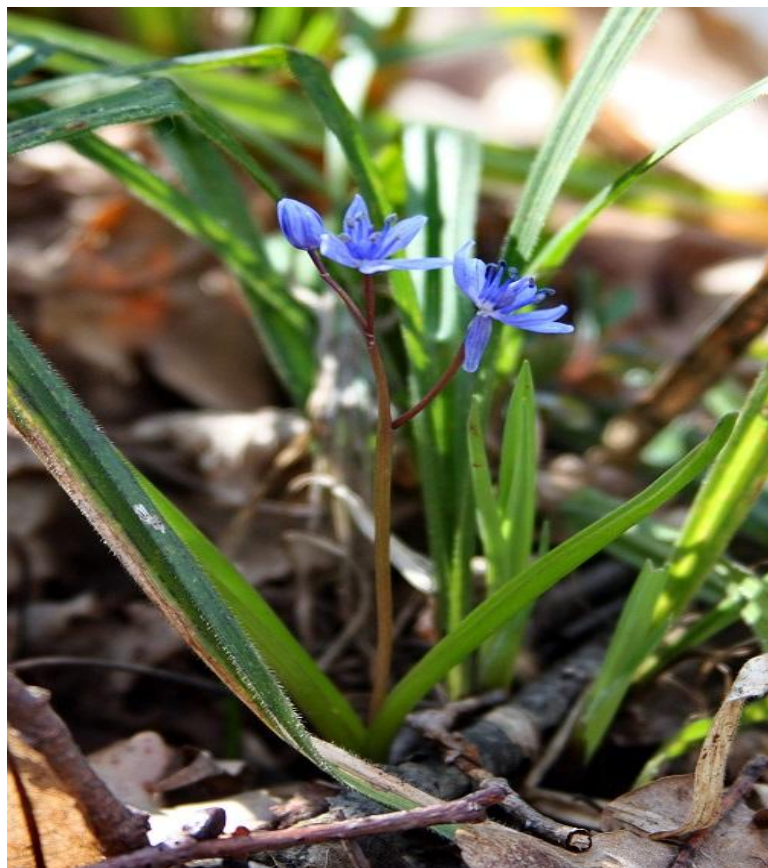

Рис. 1. Фото *Scilla bifolia* L. на території Національного природного парку «Ічнянський»

Рис. 2. Фото *Corydalis cava* (L.) Schweigg. et Koerte на території Національного природного парку «Пирятинський»

У складі наведеного переліку регіонально рідкісних видів рослин цінною складовою є види, що підлягають охороні на державному та міжнародному рівнях. Декілька видів державного рівня охорони, що занесені до Червоної книги України (2009), були включені до Переліку регіонально рідкісних видів рослин Полтавської області [6]. Це пов'язано з тим, що перелік формувався і був затверджений у 2005 році до перевидання Червоної книги у 2009 р. Дана група нараховує 8 видів, і належать

вони переважно до категорії «рідкісні» (4 види), але є і «вразливі» (3 види) та «зникаючі» (1 вид).

Група міжнародного рівня охорони представлена 7 видами. Це види, які занесені до Додатку Бернської конвенції: *Adenophora liliifolia* (L.) DC., *Dracocephalum ruyschiana* L., *Iris hungarica* Waldst. et. Kit., *Jurinea charcoviensis* Klokov, *Ostericum palustre* (Besser) Besser, *Pulsatilla patens* (L.) Mill., *Utricularia minor* L. [6]. Майже всі вони належать до категорії «рідкісні» (5 видів) і лише 2 види – «вразливі» (*Dracocephalum ruyschiana* L.). Пропонуємо характеристику перелічених видів, а також особливості їх поширення.

Adenophora liliifolia – рідкісний європейсько-сибірський вид. В Україні зрідка зустрічається і в лісових районах та Лісостепу. На території басейну річки Удай популяція виду нами була виявлена у невеликому лісовому урочищі «Лосинівське» біля с. Валентієво (Ніжинський р-н) [6]. Місцезростання потребує охорони. Ще декілька місцезнаходжень *A. liliifolia* на території Ічнянського національного природного парку (далі ІНПП) [3, 5].

Dracocephalum ruyschiana – рідкісний європейсько-азіатський, палеарктичний вид з нечисельними популяціями на південній межі ареалу. В Україні трапляється на Поліссі та Лісостепу. На території басейну зростає на узліссях соснових та мішаних лісів борових терас річки Удай. Популяції даного виду малочисельні.

Iris hungarica – європейський вид. В Україні трапляється зрідка у південній частині Полісся; розсіяно – у Лісостепу та Степу. Зростає на узліссях листяних та мішаних лісів, між чагарниками, на луках. На досліджуваній території вид виявлено нами у невеликому урочищі «Лосинівське» біля с. Валентієво (Ніжинський р-н), у лісовому урочищі «Твані». Ще вид зафіксовано у лісових масивах біля с. Новий Поділ (Прилуцький р-н) [4, 5]. В регіоні охороняється на територіях ІНПП (Прилуцький р-н); ботанічних заказників місцевого значення «Урочище «Твані»» (Ніжинський р-н).

Jurinea charcoviensis – рідкісний понтичний вид. В Україні трапляється у Лівобережному Лісостепу, на півночі Степу. Зростає на відкритих пісках борових терас.

Ostericum palustre – рідкісний європейсько-західно-азіатський вид, широтний ареал якого простягається від субтропічної до помірної зони. В Україні зустрічається на Поліссі, у Лісостепу та на північному сході Степу. Зростає на досліджуваній території на вологих та заболочених луках, серед чагарників, на евтрофних болотах, у заплавах лісах.

На досліджуваній території відмічено декілька місцезростань *O. palustre* на території болота Перевід (Прилуцький р-н). На території гідрологічного заказника загальнодержавного значення «Дорогинський» (Прилуцький р-н). Також вид трапляється в долині р. Іченька в ІНПП [5].

Сучасні знахідки *O. palustre* на території ІНПП зареєстровані О. А. Жигаленком [3].

Pulsatilla patens – вразливий європейський вид близько пд. межі ареалу. виявлено в заповідному урочищі «Куквин», де *P. patens* формує розсіяні малочисленні популяції в урочищах «Острів» та «Кути» поблизу с. Шкурати.

Utricularia minor – Арктика, Європа (Скандинавія, Середня та Атлантична), Кавказ, Зх. та Сх. Сибір, Далекий Схід, Середня Азія, Гімалаї, Японія, Китай, Пн. Америка. В Україні – лісова зона (переважно Полісся) та Лісостеп – зрідка, Степ – дуже рідко, по долинах великих річок. У рослинному покриві добре представлені різноманітні типи слаботрансформованих фітоценозів природного походження. На водній поверхні значні площі зайняті угрупованнями з домінуванням різних видів рдесників роду *Potamogeton*, *Myriophyllum spicatum*, *Stratiotes aloides*, *Hydrocharis morus-ranae*. Ці гідрофільні ценози характеризуються тим, що мають популяції рідкісних видів рослин, занесених в різного роду списки для охорони: в Червону книгу України – сальвінія плаваюча (*Salvania natanas*), у список регіонально рідкісних рослин Полтавщини – *Utricularia minor*. Разом з ними зростає і рідкісний вид – *Nymphaea alba*. На боровій терасі, а саме на її зниженнях відмічається у болотних ценозах, мезоевтрофного і мезотрофного типу. *Utricularia minor* охороняється на території заповідного урочища «Яри-Поруби» та урочищі «Острів» поблизу с. Шкурати [8].

За результатами аналізу сучасного складу регіонально рідкісних видів басейну річки Удай в межах Чернігівської області, можна зробити висновок, що домінують в

систематичному відношенні види, що належать до відділу *Magnoliophyta* – 99 видів (90,75 %). По 1 виду представлені відділи *Pinophyta*, *Lycopodiophyta* та *Equisetophyta* (по 0,95 %); 7 видів (6,4 %) належать до відділу *Polypodiophyta*.

З аналізу природоохоронного статусу цих видів видно, що найчисельнішою є група «рідкісні» (78; 71,5 %), на другому місці – група «вразливі» (24; 22 %), «зникаючі» – (5; 4,6 %) належать до груп: неоцінений (1; 0,95 %), та зниклі (1; 0,95 %) (табл. 1).

Висновок. Результати аналізу рослинних угруповань території басейну річки Удай, що охоплює дві області Полтавську та Чернігівську, показали, що сучасний список регіонально рідкісних рослин досліджуваного регіону складає 109 видів. Найчисельнішою є група видів, що належать до відділу *Magnoliophyta* – 99 видів (90,75 %), також представлені відділи *Pinophyta*, *Lycopodiophyta*, *Equisetophyta* та *Polypodiophyta*. За природоохоронним статусом цих видів, переважає група «рідкісні» (78; 71,5 %) та група «вразливі» (24; 22 %).

Стан охопленості охороною популяцій рідкісних видів, засвідчує про те, що більшість популяцій регіонально рідкісних видів охоплені охороною. Вони охороняються на територіях об'єктів ПЗФ Чернігівської та Полтавської областей. Еталонними територіями збереження популяцій регіонально рідкісних видів басейну річки Удай є такі об'єкти: Національні природні парки «Ічнянський» та «Пирятинський», заказники загальнодержавного значення «Дорогинський» (Прилуцький р-н) та «Червонобережжя» (Пирятинський р-н). Але є ряд видів, що не охоплені охороною на території басейну. Тому для забезпечення охорони ценопопуляцій цих рідкісних видів необхідно створити ряд об'єктів, що доповнять природно-заповідну мережу Чернігівської та Полтавської областей.

Література

1. Андрієнко, Т. Л., Лукаш, О. В., Прядко О. І. Рідкісні види судинних рослин Чернігівщини та їх представленість на природно-заповідних територіях області. *Заповідна справа в Україні*. 2007. 13 (1–2). С. 33–38.
2. Дідух Я. П., Шеляг-Сосонко Ю. Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій. *Укр. бот. журн.* 2003. 60 (1). С. 6–17.
3. Жигаленко О. А. Анований конспект флори Ічнянського національного природного парку. Суми: Університетська книга, 2015. 79 с.
4. Лобань Л. О. Лісова рослинність верхньої частини басейну р. Удай (Чернігівська область). *Укр. бот. журн.* 2000, 57 (4). С. 386–392.
5. Лобань Л. О., Дідик Л. В., Богдан О. В. Регіонально рідкісні види судинних рослин басейну річки Удай в межах Чернігівської області: сучасний склад, стан охорони. *VIII Міжнародна заочна науково-практична конференція "Актуальні питання біологічної науки"*: збірник статей. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2022. С. 39–44.
6. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання) / укл. д. б. н., проф. Т. Л. Андрієнко, к. б. н. М. М. Перегрим. Київ: Альтерпрес, 2012. 148 с.
7. Перелік регіонально рідкісних видів рослин Чернігівської області. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?id=23927&tp=1>
8. Чекан А. С. Порівняльна характеристика проекту організації та плану управління на прикладі НПП «Пирятинський». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/05/18.pdf>

References

1. Andriienko, T.L., Lukash, O.V. & Priadko O.I. (2007). Ridkisini vydy sudynnykh roslyn Chernihivshchyny ta yikh predstavlenist na pryrodno-zapovidnykh terytoriiakh oblasti [Rare species of vascular plants of Chernihiv Oblast and their representation in nature-reserved territories of the region]. *Zapovidna sprava v Ukraini – Protected business in Ukraine*. Issue 13 (1–2). P. 33–38 [in Ukrainian].
2. Didukh Y.P. & Shelyag-Sosonko Yu.R. (2003). Neobotanichne raionuvannia Ukrainy ta sumizhnykh terytorii [Geobotanical zoning of Ukraine and adjacent territories]. *Ukr. bot. zhurn. – Ukraine. boat. Journal*. Issue 60 (1). P. 6–17 [in Ukrainian].
3. Zhyhalenko, O.A. (2015). *Anotovanyi konspekt flory Ichnianskoho natsionalnoho pryrodnoho parku* [An annotated synopsis of the flora of the Ichnyan National Nature Park]. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].

4. Loban, L.O. (2000). Lisova roslynnist verkhnoi chastyny baseinu r. Udai (Chernihivska oblast) [Forest vegetation of the upper part of the Udai river basin (Chernihiv region)]. *Ukr. bot. zhurn. – Ukraine bot. journal*. Issue 57 (4). P. 386–392 [in Ukrainian].
 5. Loban, L.O., Didyk, L.V. & Bohdan, O.V. (2022). Rehionalno ridkisni vydy sudynnykh roslyn baseinu richky Udai v mezhakh Chernihivskoi oblasti: suchasnyi sklad, stan okhorony [Regionally rare species of vascular plants of the Udai River basin within the Chernihiv region: modern composition, state of conservation]. *VIII Mizhnarodna zaochna naukovo-praktychna konferentsiia "Aktualni pytannia biolohichnoi nauky" – VIII International Correspondence Scientific and Practical Conference "Actual Issues of Biological Science"*. Nizhyn: NDU imeni Mykoly Hoholia [in Ukrainian].
 6. (2012). Ofitsiini pereliky rehionalno ridkisnykh roslyn administratyvnykh terytorii Ukrainy [Official lists of regionally rare plants of the administrative territories of Ukraine]. (T.L. Andriienko, M.M. Perehrym (Ed.)). Kiyv: Alterpres [in Ukrainian].
 7. Pereelik rehionalno ridkisnykh vydiv roslyn Chernihivskoi oblasti [List of regionally rare plant species of Chernihiv region]. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?id=23927&tp=1> [in Ukrainian].
 8. Chekan, A.S. (2020). Porivnialna kharakterystyka proektu orhanizatsii ta planu upravlinnia na prykladi NPP «Pyriatynskiy» [Comparative characteristics of the organization project and the management plan on the example of the Pyriatynskiy NPP]. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/18.pdf> [in Ukrainian].
-

Loban L.

Candidate of biological Sciences,
Associate Professor at the Department of Biology
Nizhyn Mykola Gogol State University
loban2007@ukr.net
orcid.org/0000-0001-7717-3602

RARE COMPONENT OF THE FLORA OF THE REGIONAL LEVEL OF THE UDAY RIVER CATCHMENT AREA

The article informs about the list of rare plant species of the Udai River catchment area at the regional level (Poltava and Chernihiv regions). It was established that the current list of regionally rare plant species of the studied region consists of 109 species. Among them, the most numerous is the group of species belonging to the department Magnoliophyta – 99 species (90,75 %), the departments Pinophyta, Lycopodiophyta, Equisetophyta and Polypodiophyta are also represented. According to nature protection status, among the species, the "rare" group (78; 71,5 %) and the "vulnerable" group (24; 22 %) prevail.

The state of protection coverage of populations of rare species indicates that the majority of populations of regionally rare species in the studied region are covered by protection. They are protected in the territories of the objects of the nature reserve network of Chernihiv and Poltava regions. Reference territories for the preservation of populations of regionally rare species of the basin are the following objects: National nature parks "Ichnyanskyi" and "Pyriatynskiy", reserves of national importance "Dorogynskiy" (Prylutsky district) and "Chervonoberezhya" (Pyriatynskiy district).

Key words: river catchment area, regionally rare plants, nature conservation objects.

**Стаття до редакції надійшла 27.10.2023 року
Рецензія на статтю надійшла 10.11.2023 року**